

Copyright © Miloš Raičković
Copyright © 2022 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Uredništvo:
Jelena Nidžović
Anja Marković

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Tijana Kazimirović

Prelom:
Anica Lapčević

Štampa:
F.U.K. d.o.o.

Tiraž:
500

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo
www.glif.rs

STEVAN RAIČKOVIĆ

IZABRANE PESME

KONTRAST
Beograd, 2022.

Detinjstva

(1950)

PUT

Daleko mi je plava ulica.
Krov, tamo, raznela granata.
U beskraju: zadnja selica.
Na putu: ja sred rata.

Ko korov: žice nad rodnim krajem.
Preda mnom ista dolina.
Na putu, sa malim zagrljajem:
Ja i trinaest godina.

Kroz jesen mi mahala marama
Dignuta nad plotom kuće.
U nebu tinjala zvezda, sama,
U meni srce goruće.

Sipila kiša iznad njiva.
Ja koračao niz put, bez krova.
Bol je u meni granao diva
Višeg od svih jablanova.

Pesma tišine

(1952)

CRNI SLUGA PTICA

Dođi u travu visoku da ti cvetovi poljube kolena.
Cvetovi lepo ljube kao jedina žena.
Tu ležim i ja i provodim svoje leto kako umem.
Trava koju preko dana ulegnem
Za malu noć se ispravi
I vlati opet kao šuma šume.
I ponovo se, u jutro, pri dnu, pokrenu mravi.
U svako jutro ovde je dobro kao i u svako večē.
U podne: crnim od sunca, zažednim, pa pijem.
Posle, senka počinje da raste i da me tiho krije.
Kad je suton:
Ja ležim nauznak i čekam da prva zvezda poteče.
Ja, naivni gospodar i crni sluga ptica,
Voleo bih i ne bih voleo da neko svrati.
Možda se ispod drugih stopala neće ispraviti
vlati?

LIVADA

U ovoj livadi poznajem ja već mnoge vlati.
Juče je ova, u suton, bila travka svijena.
Sad ima žute ivice i suve kad ih dirnem.
Kad gledam iz daljine u zeleno: ona se sama zlati.
Iznad usana mi je već miris sena:
Sutra ću i druge izbrojati.
U ovoj livadi do žbuna ima devet mravinjaka.
Prođem i gurnem nogom a zemlja se zacrni.
Onda podignem glavu i gledam igru oblaka.
Ja znam kolika je livada:
Kada se raskoračim pređem je u dvanaest koraka.
Na žbun mogu da stanu tri ptice najviše.
Kad pođem prema njemu: prvo jedna poleti.
Pogledam za njom u nebo:
I dve se izgubiše.
Onda razbijam glavu na šta me to podseti.
I najbolje je u suton kad počne mrak da pada:
Onda mi se učini da šapuće livada.
Napregnem uho i slušam.
Meni je sasvim dobro u livadi.
Sednem na vlati
I puna mi je duša.

POSLE KIŠE

Nisi sam:

Pored tebe rastu travke i savijaju se.
Tri šiljata lista nešto čudno šume.
Skakavac je skočio sa busena na cvet.
Otkinut rep guštera je novi stanovnik:
Niko sem tebe ne zna da se umnožio svet.

Nisi sam.

Gaziš trulo lišće bosim nogama.
Pod petom si prelomio prut:
Jedna ptica prhnu preko tvoga ramena.
Prislonio si uho dole:
Ti bi sad da čuješ pesmu kamena.

Nisi sam.

Kome li se tvoje oči smeškaju?
Možda misliš da te ostavio um?
Opet gledaš crnu zemlju što se puši.
Nešto se dešava sad u tvojoj duši.
Možda ti već čuješ zlatni žitni šum?

TAKO JE DOBRO BITI SAM

Pođem kroz trave do najbliže padine.
Pronađem obli kamen, sednem, pa ćutim.
Tako je dobro biti sam: u daljini neko čeka.
Zagledam se u sunce i polako žutim.
(U glavi dodam:
Ispod nogu se igraju ribe, teče reka.)
Tako je dobro biti sam:
U zamršenom korovu iza kamena
Dve ptice se hlade od sunca.
Dve male ptice!
Jedna prhne u sunce i senkom mi išara lice.
Drugu zovem da mi sleti na ramena.
Tako je dobro biti sam: neko te voli.
Potrčiš pet koraka i staneš kao kamen.
Prav, visok, ispod sunca: ti ličiš jedino topoli!
Stojim.
Tako je dobro biti sam: u daljini neko čeka.
Ispod nogu se igraju ribe, teče reka.

SAZNANJE U JESEN

Nagledasmo se oblaka
I žita
I kiša
I sve već znamo napamet.
Ne začude nas ni laste
Nisko kad lete,
Ni suncu kad se okrene suncokret.
Svako već zna kad lišće žuti
I da zbog nečeg mirno pada.
(Možda tek ljubav, ponekad, dođe iznenada.)
Svako već zna
O svako zna
Naš mali život
Sav do dna.
Pa zašto onda ne dođu trave
Da nam odmore umorne glave!
I ja
I ti
Zar ne bi hteli:
Da nas list jedan razveseli?

NEBO

U toj dubini
Plavoj
I bez ruba
Tražio sam, odavno,
Goluba.
Al sve što se iznad diglo
Nestalo je.
Gore su još samo plave boje.
Tražiću ga još po krugu
Vrtoglavom:
Makar oči izgubio
Sâm
U plavom.

Balada o predvečerju

(1955)

LIRIKA O VODI

Kad vode osete da prilazim one postaju mirne,
Izjednače se sa mnom i ja postajem kao one.
(Znam: to mi se tako samo učini. Ali to je duboko
u meni,

Toliko duboko da poverujem da je tako.)
Evo ih: sada imaju moje oči i zamišljeno gledaju,
Imaju moje ruke i ne znaju šta će s dubinama.
I moje noge imaju: i stoje zapanjeno
Sa ohladnelim stopalima ukočenim na dnu
Gde raste mali kamen, zemlja, spirala trave
I dva okrugla sjaja potonula iz mene.
Sad: idu mi u susret dve ribe i belasaju snegom
slabina

I baš kod prstiju se lome i grade pravi ugao.
... Meka je mahovina vode i guta moj potiljak
Dok mirno otplovljujem kao stablo tišine.
Jedan prst svetlosti, pružen iz daljine sunca,
Pokušava da mi obnaži oči i pronade gledanje.
Dole, ispod mene, sad već nevidljive ribe
Stvaraju geometriju koja se za tren rastura.

BALADA O PREDVEČERJU

Pošli ste izvan grada u predvečerje da umirite oči
I ostali ste sasvim sami.

Niste ni znali kako tišina voli nepoznate da rani
iz nevidljive puške

I dugo ste uzalud naprezali oči

Da protumačite arhitekturu ptica koje su letele.

Predugo ste uzalud bili svijeni prema zemlji

Kao polomljen luk:

Hteli ste naivno da uhvatite baš onu kap vremena
Kad se nedinuta travka popela u vis za novi
milimetar.

Pošli ste u predvečerje:

Niste ni znali

Da vas ramena bole od nevidljivih krovova

Da su vam ruke teške od ne sasvim prirodnih ljubavi

Pomislili ste da vam se u sluhu nešto događa

A zaboravili ste da ste za sobom povukli zidove
jedne jako navikle ulice.

Pošli ste u predvečerje:

Išli ste polako

I tek ste odjedanput shvatili da to nije vaš korak
iako su noge sasvim vaše.

Išli ste polako:

Samo sad još laganije

Skoro kao da ne idete.

Stali ste

A učinilo vam se kao da i dalje idete korakom koji
nije vaš korak.